

This document is an historical remnant. It belongs to the collection Skeptron Web Archive (included in Donald Broady's archive) that mirrors parts of the public Skeptron web site as it appeared on 31 December 2019, containing material from the research group Sociology of Education and Culture (SEC) and the research programme Digital Literature (DL). The contents and file names are unchanged while character and layout encoding of older pages has been updated for technical reasons. Most links are dead. A number of documents of negligible historical interest as well as the collaborators' personal pages are omitted.

The site's internet address was since Summer 1993 www.nada.kth.se/~broady/ and since 2006 www.skeptron.uu.se/broadly/sec/.

Viktiga saker i Molanders bok

Vår kursbok är Bengt Molander, *Vetenskapsfilosofi. En bok om vetenskapen och den vetenskapande människan*, Thales, Stockholm. Det är en läsvärd bok men ni behöver inte plugga in formuleringar eller exempel som förekommer enbart i den boken men ingen annan stans. Däremot skall ni efter avslutad kurs känna till sådant som är allmängods i vetenskapsteoretisk litteratur. Det betyder att det är helt i sin ordning om ni skaffat er kunskaperna från annat håll än i Molanders bok

Till det viktigaste hör följande. Alltsammans tillhör allmänbildningen när det gäller vetenskapligt tänkande. Värt att lägga på minnet, med andra ord. Sidhänvisningarna avser 2 uppl. 1988, tredje tryckningen.

Sid. 40: Skillnaden mellan studieobjektet och konkret material som forskaren arbetar med.

Sid. 41: Det är vetenskaperna själv som skapar sina studieobjekt.

Sid. 48ff: Stora män i vetenskapshistorien:

- Sid. 48: Thales
- Sid. 50: Pythagoras
- Sid. 51: Hippokrates
- Sid. 53: Platon
- Sid. 54 Aristoteles (se äv. sid. 216f) och hans teleologiska förklaringar (sid. 57, se äv. sid. 222)
- Sid. 58 Euklides och hans *Elementa*

Sid. 61: De sju konsterna:

- Trivium: grammatik, retorik, didalektik
- Qvadrivium: aritmetik, geometri, musik, astronomi

Sid. 62: De första universiteten i slutet av 1100-talet och under 1200-talet.

Fler stora män:

- Sid. 64: Kopernikus
- Sid. 65: Kepler
- Sid. 66: Galilei
- Sid. 72: Descartes
- Sid. 74: Newton och *Principia*, 1687

Sid. 90: Fenomenologi

Sid. 90: Behaviorism (se äv. sid. 136, 211f)

Sid. 91: Rationalism

Sid. 91: Empirism

Sid. 91: Berkeley

Sid. 92f: Hume och analysen av orsaksbegreppet

Sid. 93: Naiv realism

Sid. 109: Wittgenstein och begreppet språkspel

Sid. 111: Språkssystem med syntaktiska, semantiska och pragmatiska regler

Sid. 117: Sapir-Whorf-hypotesen

Sid. 119: Definitioner:

- språkbruksdefinitioner:
- stipulativa definitioner
- väsensdefinitioner
- ostensiva definitioner
- operationella definitioner.

Sid. 123: Semantiskt fält

Sid. 126: Pavlov

Sid. 127: Prövbarhet

Sid. 130: Deduktion (se äv sid. 162 om hypotetiskt-deduktiv metod och sid. 163 om deduktivt giltig slutledning)

Sid. 132: Induktion (se äv. sid 150ff)

Sid. 141: Den historisk-kritiska skolan med sin källkritik, Lauritz Weibull (se äv. sidf. 200f)

Sid. 145: Ontologi kontra kunskapsteori

Sid. 147f: Comtes positivism och stadieteorin

Sid. 151: Nödvändiga och tillräckliga villkor

Sid. 153: Lagar och laghypoteser

Sid. 155: Kontrafaktiska villkorssatser

Sid. 157: Förutsägelser (se äv. sid. 205)

Sid. 162: Skilj mellan att upptäcka och att bekräfta

Sid. 164: Duhem/Quine-tesen

Sid. 166ff: Förklaringar (se äv. sid. 221ff)

- Sid. 57: Teleologiska förklaringar (se äv. sid. 222)
- Sid. 166: Deduktivt-nomologisk förklaring, kallas i eng. litteratur *the covering law model*.
- Sid. 169: Probalistisk-statistik förklaring
- Sid. 171: Förklaring genom kontrasterande nödvändiga betingelser
- Sid. 172f: Funktionell förklaring
- Sid. 222: intentional förklaring
- Sid. 170: oberoende och beroende faktorer, bakomliggande faktorer

Sid. 174f: Sanningsteorier:

- Sid. 174f: Korrespondensteorin
- Sid. 174: Koherensteorin
- Sid. 174: Pragmatiska sanningsteorier

Sid. 178: Wienkretsen = den logiska positivismen = den logiska empirismen.

Manifestet "Den vetenskapliga världsuppfattningen", 1929

Sid. 179: Enhetsvetenskap

Sid. 181 ff: Popper och hans kritiska rationalism. Falsifierbarhet. Förbudet mot ad hoc-hypoteser.

Sid 189: Kuhn. Normalvetenskap, paradigm, anomalier, vetenskapliga revolutioner.

Sid. 197: Törnebohms begrepp territorium.

Sid. 202: Historicismen i Tyskland.

Sid. 214: Förklaring (ty. *Erklärung*) kontra förståelse (ty. *Verstehen*) (se äv. sid. 220f)

Sid. 215: Det upprepbara och det unika

Sid. 217: Renässansen, upplysningen, romantiken

Sid. 220: Naturvetenskap kontra

kulturvetenskap (ty. *Geisteswissenschaft*)

Sid. 220: Nomotetiska kontra idiografiska vetenskaper

Sid. 232: Hermeneutik, förförståelse, den hermeneutiska cirkeln

Sid. 240f: Marxism

Sid. 241: Materialism i ontologisk och i kunskapsteoretisk mening

Sid. 244. Habermas och hans tre kunskapsintressen:

- Sid. 245: Det tekniska
- Sid. 245: Det praktiska
- Sid. 245: Det emancipatoriska

Sid. 245: Frankfurtskolan = kritisk teori

Sid. 248: Objektivitet

Sid. 249: Intersubjektiv giltighet (se äv. sid. 160)

Sid. 257: Faktapåståenden kontra värderingar och känslouttryck

Sid. 258ff: Värdeteorier:

- Sid. 258: Värdeobjektivism
- Sid. 258: Värdesubjektivism
- Sid. 259: Värdeemotivistisk teori, kallas ofta värdenihilism. Axel Hägerström.

Sid. 262: Inomvetenskapliga och

utomvetenskapliga normer och värderingar